

ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ DERGİSİ
ISSN: 1308–9196 / e-ISSN:1308-7363

Yıl : 16 Sayı : 44 Ağustos 2023

Yayın Geliş Tarihi:28.04.2023 Yayına Kabul Tarihi: 17.06.2023

DOI Numarası: <https://doi.org/10.14520/adyusbd.1288995>

Makale Türü: Araştırma Makalesi/Research Article

Atıf/Citation: Yeşiltepe, A. & Karadağ, G. (2023). Belediye'nin Farklı Birimlerinde Çalışan Saha İşçilerinin Güvenlik İklimi Algıları ve Etkileyen Faktörler. *Adiyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (44), 147-168.

BELEDİYE'NİN FARKLI BİRİMLERİNDE ÇALIŞAN SAHA İŞÇİLERİNİN GÜVENLİK İKLİMİ ALGILARI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER*

Akgün YEŞİLTEPE* Gülendamar KARADAĞ**

Öz

Güvenlik iklimi, işyerlerinde güvenli davranışları ve güvenlik tutumlarını etkileyen bir durumdur. Bu araştırma, Belediye'nin farklı birimlerinde çalışan saha işçilerinin güvenlik algıları ve etkileyen faktörleri incelemek amacıyla yapılmıştır. Tanımlayıcı tipte olan araştırmanın örneklemini bir ildeki 123 belediye saha işçisi oluşturmuştur. Araştırmanın verileri "Tanıtıcı Bilgi Formu" ve "Güvenlik İklimi Ölçeği" kullanılarak yüz yüze görüşme tekniği ile 1 Temmuz 2020 – 15 Haziran 2021 Haziran tarihleri arasında toplanmıştır. Veri analizinde Student t testi, One Way ANOVA analizi kullanıldı. Post-hoc testlerden Bonferroni analizi yapıldı. Güvenlik iklimi ölçeğinin ortalaması 1.93 ± 0.68 ve orta düzeydedir. İşçilerin, eğitim durumu ve çalışma şekli ile istatistiksel açıdan anlamlı bir fark varken ($p < 0.05$); yaş, aylık gelir, çalışma yılı, medeni durum, iş sağlığı güvenliği eğitimi alma ve çalışılan birim ile güvenlik iklimi arasında istatistiksel

* Bu çalışma için Dokuz Eylül Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu tarafından 17.08.2020 tarih ve 2020/19-21 sayılı karar numarası ile etik kurul izni alınmıştır.

* Dr. Öğr. Üyesi, Munzur Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, akgunyesiltepe@gmail.com

** Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, gkaradag71@gmail.com

açından anlamlı bir fark yoktur ($p>0.05$). İşletmeler; işçilerin güvenlik iklimi algısını arttırmak için hizmet içi eğitimler ve periyodik iş sağlığı ve güvenliğine yönelik bilgilendirmeler yapmalıdırlar.

Anahtar Kelimeler: İşçi, güvenlik iklimi, belediye çalışanları, iş sağlığı ve güvenliği, çalışan güvenliği.

SAFETY CLIMATE OF FIELD WORKERS WORKING IN DIFFERENT UNITS OF THE MUNICIPALITY AND AFFECTING FACTORS

Abstract

The safety climate is a situation that affects safe behaviors and safety attitudes in the workplace. This research was carried out to examine the safety perceptions of field workers working in different units of the Municipality and the factors affecting it. The sample of the descriptive study consisted of 123 municipal field workers in a province. The data of the research were collected between 1 July 2020 and 15 June 2021 by face-to-face interview technique using the "Descriptive Information Form" and "Safety Climate Scale". Student t -test, One Way ANOVA analysis were used to evaluate the data. Bonferroni analysis was performed from post-hoc tests. The mean of the safety climate scale is 1.93 ± 0.68 and it is moderate. While there is a statistically significant difference between the education level and working style of the workers ($p<0.05$), there is no statistically significant difference between age, monthly income, working year, marital status, occupational health and safety training, and the unit of work and safety climate ($p<0.05$). >0.05). Businesses; To increase workers' safety climate perception, in-service training and periodic information on occupational health and safety should be provided.

Keywords: Worker, safety climate, municipal employees, occupational health and safety, employee safety

1. GİRİŞ

Güvenlik kültürünün bir alt boyutu olan güvenlik iklimi, işletmenin güvenlik davranışını ve güvenlik tutumuna etki eden bir doğal durumdur (Sakallı, Temur,

Badem ve Karakaş, 2022). Güvenlik iklimi, çalışanların örgütsel güvenlik performansının önemine ve potansiyel sistem arızalarının erken ölçülmesine olan inanç derecesini ifade eder (Tüzüner ve Özarslan, 2011). Güvenlik iklimini kavramı ilk olarak güvenlik iklimini örgütsel iklim içinde yer alan işyeri ortamının paylaşılan algısı olarak tanımlayan Zohar (1980) tarafından kullanılmıştır. Güvenlik iklimi kavramı ile ilgili çok sayıda tanımlamalar yapılmış, fakat genel olarak kabul görmüş tanım; çalışanların iş ortamındaki nesnel risklere ilişkin ortak algıları ve bu işin organize edilme ve örgütsel bir bağlama yerleştirilme olarak ifade edilmiştir (Andersen ve ark., 2011).

Modern dünyada iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin uygulamalar giderek artmasına rağmen iş kazalarının oluşu; önlemlerin hala yetersiz olduğunun bir göstergesidir. Yasal ve teknik açıdan çalışanlarda bir kültür oluşturulup bilinçlendirme ve farkındalık yaratılmalıdır. Bu nedenle işyerlerinde belirli zaman periyotlarında çalışanların güvenlik performanslarını ölçmek, iş sağlığı ve güvenlik kriterlerine uygunluğunu görmeye ve sorunların tespit edilip çözülmesine kolaylık sağlayacaktır. Spesifik bir ölçüm kıstası olmayan güvenlik performansının ölçümünde; güvenlik iklimi verilerinin kilit bir rolü vardır (Ören ve Öner, 2016). İşyeri güvenliğinin sağlanması ve çalışanların güvenli bir ortamda çalışabilmesi, iş kazası, yaralanma ve ölüm risklerini ve sorumluluklarının bilincinde olarak görevlerini yerine getirmesi iş sağlığı güvenliği uzmanlarınca yeterince üzerinde durulmamaktadır. Ayrıca, örgüt yöneticilerinin güvenlik ikliminin örgütsel üzerindeki etkisinin önemi kavranılmamıştır. Bu yüzden bu etkiyi araştırmak çok önemlidir (Smith, 2018; Gürsoy, 2020). Birçok işkolunda iş sağlığını tehdit eden risk unsurları vardır ve çalışanları güvenlik iklimleri farklı iş kollarına (sağlık, metal, sanayi, inşaat gibi) göre değişkenlik göstermektedir (Aydın ve Seren, 2021; Gürsoy, 2020; Karakılıç ve Barın, 2019; Şantaş ve ark., 2018; Kılıç ve Acar, 2019). Fakat kapalı bir ortamda olmayıp özellikle sahada çalışan birçok tehlikeli işlerde çalışan meslek

grupları bulunmaktadır. Sahada çalışma çeşitli tehlike ve riskleri içermesinden dolayı, iş kazaları ve meslek hastalıkları, çalışan sağlığı ve güvenliği açısından incelendiğinde küresel düzeyde en tehlikeli iş alanlarından biri olarak görülmektedir (Kanvermez ve Sümer, 2021; Yeşiltepe ve Karadağ, 2019).

Belediye saha çalışanların iş sağlığı ve güvenliği, iş kazaları ve güvenlik iklimine yönelik kısıtlı araştırmalar vardır. Palabıyık'ın (2018) belediye temizlik çalışanlarıyla yaptığı nitel araştırmada; çalışanların hizmet süreleri, gelir durumları, ailesinin ekonomik durumu, medeni durumu ve çocuk sayısı, iş tecrübeleri, gündelik yaşamları gibi temalara odaklanılmıştır. Akgün, Sosyal ve Demiral'ın (2010) temizlik işçilerinde psikososyal etmenlerin iş kazalarına etkilerini araştırdığı araştırmada; temizlik işçilerinde iş kazası ihtimali yüksek bulunmuş ve iş yükünün çöp toplama işçilerinde iş kazaları için ciddi bir risk faktörü olarak görülmüştür. Belediye çalışanlarında yürütülen başka bir araştırmada ise ekonomik durum, dönerek ağırlık kaldırma ve taşıma ve eğilerek ağırlık kaldırmanın bel ağrısı için risk faktörü olarak saptanmıştır (Yeşiltepe ve Beşer, 2021). Ülkemizde güvenlik iklimi kavramının yeni oluşu ve belediye saha çalışanlarında çalışılmamış olması nedeniyle bu çalışma planlanmıştır. Bu araştırmanın amacı; belediyenin farklı birimlerinde çalışan saha işçilerinin güvenlik iklimi algıları ve etkileyen faktörleri saptamaktır. İşyeri ortamında güvenliğe yönelik algılarının ve güvenlik iklimi kültürünün oluşması ve farkındalığın artması; ortamda oluşabilecek iş kazalarını önlemede faydalı olacağı düşünülmektedir.

1.1. Araştırma Soruları

- Belediyede çalışan saha işçilerinin güvenlik iklimi algıları hangi düzeydedir?
- Belediye saha işçilerin sosyo-demografik özellikleri ve çalışma özelliklerine göre güvenlik iklimi algıları farklılaşmakta mıdır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Tipi

Tanımlayıcı bir tipte tasarıma sahip olan araştırmanın amacı Türkiye'nin batısında yer alan bir ilde belediye saha çalışanların güvenlik iklimi algıları ve etkileyen faktörleri belirlemektir. Araştırmaya ait veriler 1 Temmuz 2020 - 15 Haziran 2021 tarihleri arasında yüz yüze araştırmacılar tarafından toplanmıştır.

2.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu araştırmanın evrenini, Türkiye'nin batısında yer alan bir ilde Belediye'ye bağlı çalışan saha işçileri oluşturmaktadır. Herhangi bir örnekleme yöntemine gidilmeden araştırmaya katılmayı kabul eden işçilere örneklemi oluşturmuştur. Araştırmayı kabul eden işçilere, öncelikle araştırmanın amacı ve yöntemi konusunda kapsamlı olarak bilgi sunulmuş, araştırmaya katılımın gönüllük esasına temellendiği, açıklanmış bilgilendirilmiş gönüllü onam formuna onay veren işçiler anketleri yüz yüze ortalama beş dakika içinde doldurup teslim etmişlerdir.

2.3. Araştırma Kriterleri ve Bağımlı, Bağımsız Değişkenler

Dahil Olma Kriterleri:

- Belediyeye bağlı saha işlerinde (park- bahçe, fen işleri, temizlik) çalışıyor olma
- 18 yaş ve üstü olma
- Araştırmaya katılacak olan işçilerin ankette yer alan soruları okuyabilme ve anlayabilme yeteneğine sahip olma.

Dışlama Kriterleri:

- Araştırmaya katılmayı kabul etmeyen işçiler
- Tamamlanmayan eksik anketler

Bağımlı ve Bağımsız Değişkenler:

- *Bağımlı değişken:* Güvenlik iklimi ölçeği puan ortalaması
- *Bağımsız değişkenler:* Sosyo-demografik ve çalışma özelliklerine ait değişkenler oluşturmaktadır.

2.4. Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından hazırlanan Tanıtıcı Bilgi Formu, Güvenlik İklimi Ölçeği kullanılmıştır.

2.4.1. Tanıtıcı Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından literatür taranarak (Kılıç ve Acar, 2019; Özkan ve Arpat, 2016; Şantaş ve ark., 2018; Türen ve arkadaşları, 2014) oluşturulmuştur. Bu form işçilerin yaş, eğitim durumu, medeni durum, aylık gelir, çalışma süresi, iş sağlığı ve güvenliğine yönelik eğitim alma durumu, çalıştığı birim ve çalışma şeklini içeren 8 sorudan oluşmaktadır.

2. 4.2. Güvenlik İklimi Ölçeği

Ölçek; Choudhry, Fang ve Lingard (2009) tarafından geliştirilmiş olan ve Türen ve arkadaşları (2014) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçek, beşli likert şeklinde (1=Kesinlikle Katılmıyorum,... 5=Kesinlikle Katılıyorum), toplam 14 sorudan ve 2 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekte negatif ifade yer almamaktadır. Ölçeğin boyutlarını Choudhry vd. (2009) "Yönetimin İlgisi ve Çalışanların

Katılımı” ve “Uygun Olmayan Güvenlik ve İş Süreçleri” şeklinde isimlendirirken; Türen ve arkadaşları (2014) “Yönetimin Bakış Açısı ve Kurallar” ve “İş Arkadaşları ve Güvenlik Eğitimleri” şeklinde isimlendirmiştir. Ölçek toplam puanı madde toplam puan ortalamasına göre hesaplanmakta ve ortalama beşe yaklaştıkça güvenlik ikliminin iyi olduğunu, bire yaklaştıkça kötüye gittiğini ifade etmektedir. Ölçeğin; Cronbach alpha değeri 1 .örneklem için 0.93, ikinci örneklem için 0.91 olarak saptanmıştır. Bu araştırmada ise güvenlik iklimi ölçeğinin Cronbach alpha değeri 0.946 olarak bulunmuştur

2.5. Veri Analizi

Veriler SPSS 25 programı kullanılarak analiz yapılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemler (sayı, yüzde, min-max değerler, ortalama ve standart sapma) kullanıldı. Verilerin normal dağılıp dağılmadığı Skewness ve Basıklık değerleri ile test edildi. Normal dağılımı sağladığı (Basıklık değeri: 1.81; Çarpıklık değeri: -0.14) için student t testi ve One-Way ANOVA testi ve çoklu karşılaştırmalardaki fark yaratan grubu bulmak için Bonferroni analizi kullanıldı. Elde edilen sonuçlar değerlendirilirken %95 güven aralığı ve $p<0,05$ hata düzeyi dikkate alındı.

3. BULGULAR

Araştırmaya katılan işçilerin yaş ortalaması 42.69 ± 7.83 olup çoğunluk 35-48 yaş arasında, aylık gelir ortalaması 6316.19 ± 1327.97 TL, çalışma yılı ortalaması 11.40 ± 6.46 , %30.9'u lise mezunu, %83.7'si evli, %91.9'u iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almış, çoğunluk fen işlerinde (%59.3) ve gündüz (%95.1) çalışmaktadır (Tablo 1)

Tablo 1. Belediye Saha İşçilerinin Tanımlayıcı Özellikleri (n=123)

Değişkenler		n	%
Yaş (42.69±7.83)	21-34	22	17.9
	35-48	70	56.9
	49-62	31	25.2
Aylık Gelir (6.316.19±1327.97 TL)	0-6316 TL	77	62.6
	6317 TL ve üstü	46	37.6
Çalışma Yılı (11.40±6.46)	0-5 yıl	13	10.6
	6-10 yıl	42	34.1
	11-15 yıl	41	33.3
	16 yıl ve üstü	27	22.0
Eğitim Durumu	İlkokul	34	27.6
	Ortaokul	33	26.8
	Lise	38	30.9
	Üniversite	18	14.7
Medeni Durum	Evli	103	83.7
	Bekar	20	16.3
İş Sağlığı Güvenliği Eğitimi Alma	Evet	113	91.9
	Hayır	10	8.1
	Park-Bahçe	37	30.1
Çalışılan Birim	Fen işleri	73	59.3
	Temizlik ve Şantiye	13	10.6
	Gündüz	117	95.1
Çalışma Şekli	Gündüz	117	95.1
	Vardiyalı	6	4.9
Toplam		123	100

Güvenlik İklimi ölçeğinin ortalaması 1.93 ± 0.68 olarak ve Cronbach alpha güvenilirlik katsayısı $\alpha=0.946$ bulunmuştur. Yönetimin bakış açısı ve kurallar alt boyutunun ortalaması 1.95 ± 0.75 , güvenilirlik katsayısı $\alpha=0.951$ ve iş arkadaşları ve güvenlik eğitimleri alt boyutunun ortalaması 1.87 ± 0.69 ve güvenilirlik katsayısı $\alpha=0.807$ olarak saptanmıştır (Tablo 2).

Tablo 2. İşçilerin Güvenlik iklimi ve Alt Boyutları Ortalamaları ve Güvenirlik Sonuçları

Özellikler	Madde Sayısı	Maddeler	$\bar{X} \pm SS$	α
Güvenlik İklimi	14	1-14	1.93±0.68	0.946
Yönetimin Bakış Açısı ve Kurallar	10	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10	1.95±0.75	0.951
İş Arkadaşları ve Güvenlik Eğitimleri	4	11,12.13.14	1.87±0.69	0.807

Belediye saha çalışanların tanımlayıcı özelliklerine güvenlik iklimi ölçeği puan ortalamalarının karşılaştırılması incelendiğinde eğitim durumu ve çalışma şekli ile güvenlik iklimi arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark varken ($p < 0.05$); yaş, aylık gelir, çalışma yılı, medeni durum, iş sağlığı güvenliği eğitimi alma ve çalışılan birim ile güvenlik iklimi arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark yoktur ($p > 0.05$) (Tablo 3).

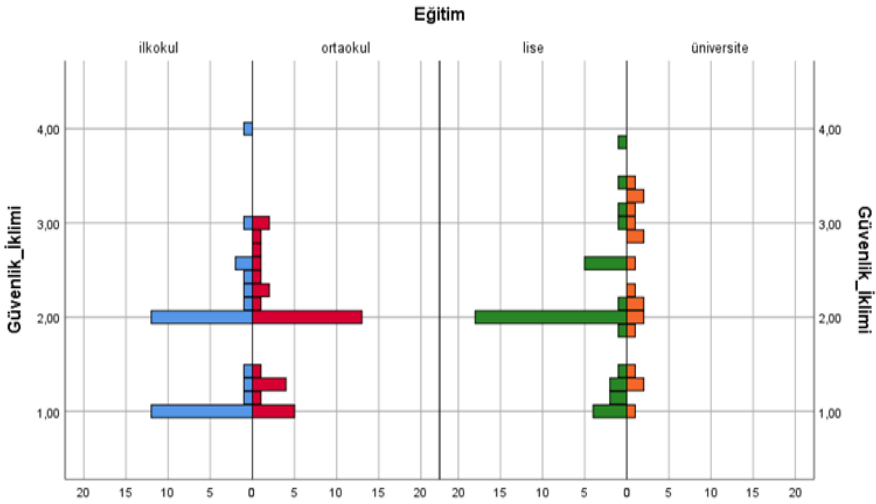
Tablo 3. Belediye Saha İşçilerinin Tanımlayıcı Özelliklerine Güvenlik İklimi Ölçeği Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Değişkenler	n	$\bar{X} \pm SS$	t / F	p / Bonferroni	
Yaş (42.69±7.83) ***	21-34	22	1.84±0.70	0.267	0.776
	35-48	70	1.96±0.66		
	49-62	31	1.91±0.73		
Aylık Gelir (6.316.19±1327.97)**	0-6316 TL	77	1.85±0.69	-	0.120
	6317 TL ve üstü	46	2.05±0.66	1.568	
Çalışma Yılı (11.40±6.46)***	0-5 yıl	13	2.04±0.83	0.201	0.896
	6-10 yıl	42	1.94±0.60		
	11-15 yıl	41	1.88±0.75		
	16 ve üstü	27	1.94±0.65		
Eğitim Durumu***	İlkokul (1)	34	1.73±0.71	3.024	0.032 4>1
	Ortaokul (2)	33	1.86±0.59		
	Lise (3)	38	2.00±0.64		
	Üniversite (4)	18	2.29±0.75		
Medeni Durum**	Evli	103	1.91±0.67	0.817	0.420
	Bekar	20	2.04±0.75		
İş Sağlığı Güvenliği	Evet	113	1.92±0.69	0.555	0.722

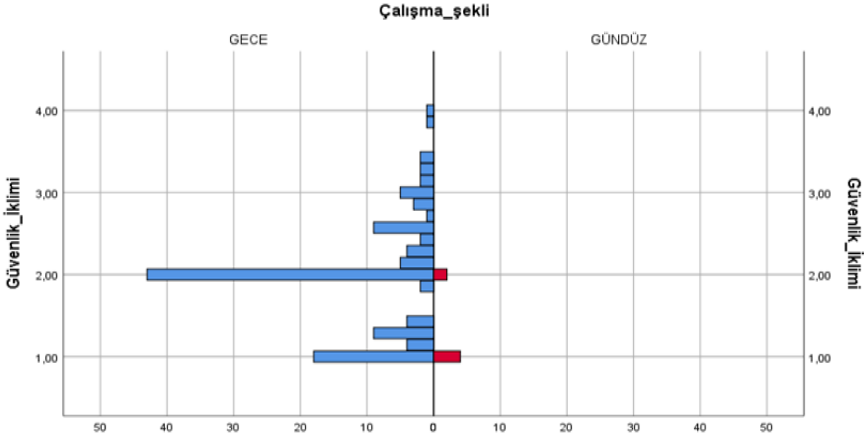
Eğitimi Alma**	Hayır	10	2.00±0.61	1.169	0.314
	Park-Bahçe	37	1.91±0.71		
Çalışılan Birim***	Fen işleri	73	1.98±0.67	2.715	0.031
	Temizlik ve Şantiye	13	1.67±0.64		
	Gündüz	117	1.96±0.68		
Çalışma Şekli**	Vardiyalı	6	1.34±0.68		

*p<0.05 **t= student t testi, ***F= ANOVA

Bonferroni analizi sonucunda gruplar arasında oluşan anlamlı fark ilkökul-üniversite eğitim gruplarından kaynaklanmaktadır. Buna göre; üniversite mezunlarının güvenlik iklimi ortalaması, ilkökul mezunlarına göre daha fazladır (Grafik 1.)

Bu araştırmada; gündüz çalışanların güvenlik iklimi ortalaması, vardiyalı çalışanlardan daha yüksek bulunmuştur (Grafik 2).

4. TARTIŞMA

Araştırmanın amacı Türkiye'nin batısında yer alan bir ilde belediye saha çalışanların güvenlik iklimi algıları ve etkileyen faktörleri belirlemektir.

Bu araştırmada; işçilerin yönetimin bakış açısı ve kurallar boyutu ile iş arkadaşları ve güvenlik eğitimleri boyutuna ilişkin algılarının pozitif ve orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Güvenlik iklimi düzeyi ise orta düzeydedir. Şantaş ve arkadaşlarının (2018) sağlık çalışanlarında bir hastanede yürüttüğü çalışmada yönetimin bakış açısı ve kurallar ile iş arkadaşları ve güvenlik eğitimleri boyutları arasında pozitif ve orta düzeyde bir ilişki saptanmıştır. Benzer şekilde Aydın ve Seren'in (2021) hemşireler üzerinde yaptığı bir diğer çalışmada güvenlik iklimi orta düzeyde bulunmuştur. Yavuz ve Doğan'ın (2020) tehlike sınıflarına göre güvenlik iklimini incelediği araştırmada güvenlik iklimi düşük çıkarken; Gürsoy'un (2020) metal çalışanlarında güvenlik iklimi ile iş tatminini araştırdığı araştırmada ise güvenlik iklimi yüksek düzeyde bulunmuştur.

İşçilerin yaşı ile güvenlik iklimi puan ortalamaları arasında bu çalışmada istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Wu (2007) tarafından üniversite laboratuvarlarında güvenlik iklimini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılan çalışmada, yaş açısından güvenlik ikliminde anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur. Lagerstom ve arkadaşları (2019) kereste endüstrisi çalışanları gerçekleştirdiği araştırmasında; yaşın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüş ve ileri yaş grubunda yüksek düzeyde güvenlik iklimi gözlemlendiği sonucuna varılmıştır. Şantaş ve arkadaşları (2018) hastanelerdeki güvenlik iklimi algılarını belirlemeyi ve bu algıların bazı sosyo-demografik verilere göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelediği çalışmada yaş değişkeninin istatistiksel olarak anlamlı farka sahip olduğu sonucuna varmışlardır. Ayrıca, 24 yaş ve üzerindeki sağlık profesyonellerinin, yönetime bakış açısı ile kurallar boyutuna dair algıları istatistiksel olarak anlamlı şekilde daha yüksek olarak bulunmuştur. Karakılıç ve Barın'ın (2019) mermer işçilerinde yaptığı çalışmada yönetim kültürünün güvenlik iklimi üzerine etkisine baktığı çalışmada yaş gruplarına göre anlamlı fark saptanmıştır. Bizim çalışmamızda fark oluşmaması; yaş arttıkça sahadaki deneyimin artmasından kaynaklı olabilir.

Bu çalışmada; işçilerin güvenlik iklimi aylık gelire göre farklılaşmamaktadır ($p>0.05$). Aydın ve Seren'in sağlık çalışanların yaptığı çalışmada da gelir durumu ile güvenlik iklimi arasında bir fark bulunmamıştır. Çalışma yılı ile güvenlik iklimi puan ortalamaları arasında bu çalışmada istatistiksel olarak anlamlı bir fark bu çalışmada bulunmamıştır ($p>0.05$). Gyekye ve Salminen maden işçilerinde yaptığı çalışmasında çalışma süresi azaldıkça güvenlik algısının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Almutairi, Gardener ve McCarthy'in (2014) sağlık çalışanlarının güvenlik iklimi saptamak için yürüttüğü çalışmasında; çalışma süresinin güvenlik iklimine göre farklılaşmadığı bulunmuştur. Silver ve Boiano (2019) aynı işyerinde daha kısa çalışma süresi

içinde olanların uzun olanlara göre daha düşük güvenlik iklimine sahip olduklarını ve çalışma süresi 6-10 yıl arasında çalışanların güvenlik iklimlerinin en kötü olduğu saptamıştır. Kansu ve Temel'in (2023) havayolu çalışanlarında (2016) ve Kaçar'ın (2022) araştırmasında güvenlik iklimi algılarının çalışma sürelerine göre anlamlı bir fark yarattığı bulunmuştur. Bizim araştırmamızda çalışma yılında anlamlı olmaması işin zorluk derecesine bağlı, işe giriş ve işten ayrılmaların fazla oluşu sebep olmuş olabilir.

Eğitim durumları ile güvenlik iklimi puan ortalamaları arasında bu araştırmada istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p < 0.05$). Vinodkumar ve Bhasi (2009) tarafından kimya endüstrisinde güvenlik ortamını etkileyen faktörler araştırılmış ve iyi öğrenim düzeylerine sahip olanların kötü olanlara göre olası riskleri ve tehlikelere göre daha duyarlı ve uyumlu olduğunu bulmuşlardır. Koç (2016) inşaat sektöründe çalışanların güvenlik iklimi ile algıları araştırdığı çalışma ile Yorulmaz, Büyük ve Birgün'ün (2016) tersane işletmelerinde örgütsel güvenlik ikliminin incelemek için yaptığı çalışmada güvenlik iklimi ile ilgili algıları eğitim durumlarına göre farklılık göstermemektedir. Bu araştırmada istatistiksel açıdan fark oluşma sebebi eğitim durumuna bağlı prosedürlere uyma, iş sağlığı ve güvenliği kurallarını benimsemiş olma, kurallara uygun tutumlar olabilir.

İşçilerin medeni durumlarının, güvenlik iklimini etkilemediği bulunmuştur ($p > 0.05$). Fang, Chen ve Wong'un (2016) ve Aydın ile Seren'in araştırmasında medeni duruma göre güvenlik ikliminin farklılaşmadığı görülmüştür. Ayrıca; Öztürk, Akman ve Kırac'ın (2015) ve Ünal ve Kırılmaz'ın (2020) sağlık çalışanlarında yürüttüğü araştırmada da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Karakılıç ve Barın'ın (2019) mermer işçilerinde yönetim kültürünün güvenlik iklimine etkilerini incelediği araştırmada da bizim çalışmamıza benzer sonuç bulunmuştur. Bizim çalışmamızda evli olanların sayıca üstünlüğü anlamlılığı etkilemiş olabilir.

İş sağlığı ve güvenliği ile çalışılan birimlere bakıldığında; güvenlik iklimi arasında bu araştırmada anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$). İşletmelerde güvenlik algısı ve iş güvenliğine atfedilen önem arttıkça işçilerin güvenlik bağlılığı yükseliş göstermekte ve güvenlik iklimi algısı yüksek işçilerde iş kazası riski azalmaktadır (Kahveci, 2019). Çalışılan birimlere bakıldığında bu araştırmada; pozisyona göre güvenlik ikliminde anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Glarche, Kaiser, Kutschar'ın (2022) ve Ünal ve Kırılmaz'ın (2020) sağlık çalışanlarında yürüttüğü araştırmada güvenlik iklimi çalışılan pozisyonun güvenlik ikliminde anlamlı bir fark oluşturmadığı görülürken; Arpat ve Özkan'ın (2016) metal sektöründe çalışanlarla, Koç'un (2016) inşaat işçileriyle ve Kaçar'ın (2022) konaklama işletmeleri çalışanlarıyla yürüttüğü araştırmada anlamlı bir fark saptanmıştır. Bu araştırmada anlamlı fark olmamasının nedeni verilen iş sağlığı ve güvenliği eğitim içeriği ve eğitim saatinin yetersiz olmasından kaynaklanmış olabilir.

Bu araştırmada çalışma şekillerine göre güvenlik iklimi puan ortalamasına göre farklılaşmaktadır ($p<0.05$). Kılıç ve Acar'ın (2019) güvenlik iklimini sosyodemografik değişkenlere göre incelediği araştırmada; güvenlik ikliminde en yüksek ortalamaya gündüz çalışanların, ardından vardiyalı çalışanların ve en düşük ortalamaya ise gece çalışanların olduğu bulunmuştur. Öztürk ve Aydın'ın (2021) hemşirelerin hasta güvenliği ve iş doyumunu etkileyen faktörler üzerine yaptığı karşılaştırmalı bir çalışmada ise hafta içi ve hafta sonu çalışma güvenlik iklimi puan ortalamaları arasında bir fark bulunmuştur. Bu araştırmada; gündüz çalışanların güvenlik iklimi puan ortalaması vardiyalı çalışanlara göre daha yüksek bulunmuştur.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada belediyeye bağlı sahada çalışan işçilerin çoğunluğunun evli, lise mezunu olduğu işçilerin çoğunluğunun 5 yılın üzerinde çalışma deneyimine

sahip olduğu ve fen işleri hizmetlerinde görev yaptıkları belirlenmiştir. İşçilerin güvenlik iklimi algılarının orta düzeyde olduğu; lise mezunu olanların ve gündüz çalışanların güvenlik iklimi algılarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ülkemizde ve küreselleşen dünyada insan emeği ve iş gücünün yerini makineler almasına rağmen iş kazaları ve meslek hastalıkları göz ardı edilemeyecek kadar fazladır. İşyeri sahipleri; iş sağlığı ve güvenliği konusunda çalışanlara/işçilere iş kazaları ve meslek hastalarını önleme konusunda sağlıklı işyeri ortamı oluşturup; güvenli davranışlar edinmelerini ve işçilerin güvenlik algıları ve tutumlarına yönelik bir güvenlik iklimi oluşturmalıdır. Ayrıca işverenler; işçilerin iş sağlığı ve güvenliğine yönelik bilgilerini artırıcı faaliyetler-eğitimler içerisinde yer almalıdır. İşçilere yönelik periyodik ve düzenli aralıklarla hizmet içi eğitimler verilmelidir. İşçilerde güvenlik iklimine yönelik farkındalık bilinci oluşturmak ve iş kazaları, meslek hastalıklarının önüne geçebilmek için kamu spotları oluşturulmalıdır.

Destek/Finansman Bilgileri:

Bu araştırma çalışmasını yürütmek için herhangi bir fon alınmamıştır.

Çıkar Çatışması Bildirimi:

Tüm yazarlar, finansal, kişisel veya diğer ilişkilerle ilgili çalışmalarını olumsuz yönde etkilediği veya etkilediği algılanabilecek diğer kişi veya kuruluşlarla herhangi bir çıkar çatışması olmadığını onaylar.

Etik Kurul Kararı

Araştırmanın uygulanabilmesi için Girişimsel Olmayan İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'ndan olur alınmıştır (Karar No: 2020/19-21). Araştırmanın uygulanabilmesi için kurumdan yazılı izin alınmıştır.

KAYNAKÇA

- Akgün, A., Soysal, A., & Demiral, Y. (2010). İzmir konak belediyesi temizlik işçilerinde psikososyal etmenlerin iş kazalarına etkileri. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 9(6).
- Almutairi, A. F., Gardner, G., & McCarthy, A. (2013). Perceptions of clinical safety climate of the multicultural nursing workforce in Saudi Arabia: A cross-sectional survey. *Collegian*, 20(3), 187-194.
- Aydın, S., & Seren, A. H. (2021). Bir kamu hastanesinde çalışan hemşirelerde güvenlik iklimi algısı'nın belirlenmesi. *Fenerbahçe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(3), 241-255.
- Choudhry, R.M., Fang, D., Ve Lingard, H. (2009). Measuring safety climate of a construction company. *Journal of Construction Engineering and Management*, 135(9): 890-899.
- Fang, D., Chen, Y., & Wong, L. (2006). Safety climate in construction industry: A case study in Hong Kong. *Journal of Construction Engineering And Management*, 132(6), 573-584.
- Glarcher, M., Kaiser, K., Kutschar, P., & Nestler, N. (2022). Safety climate in hospitals: a cross-sectional study on the perspectives of nurses and midwives. *Journal of Nursing Management*, 30(3), 742-749.
- Gürsoy, A. (2020). metal sektöründe güvenlik iklimi ile iş tatmini ilişkisi. *Sosyal Güvence*, (18), 358-373.
- Gyekye, S., Salminen, S. (2010). Organizational safety climate and work experience. *International Journal of Occupational Safety and Ergonomics*, 16(4), 431-443.
- Kaçar, S. (2022). Konaklama işletmelerinde güvenlik iklimi algısı, zorunlu vatandaşlık davranışı ve içsel motivasyon ilişkisi: İstanbul ili örneği (Master's thesis, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

- Kansoy, S. U., & Temel, N. N. Ç. Safety climate perception of cabin attendants in turkey: sample study for an airline company. *Journal Of Management And Economics Research*, 21(1), 154-171.
- Kanvermez, Ç., Sümer, S. K. (2021). Türkiye’de tarım sektöründe çalışanların iş sağlığı ve güvenliğinin kanun ve iş hukuku kapsamında değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 76(2), 575-596.
- Kılıç, S., & Acar, P. (2019). Güvenlik iklimi algısının demografik faktörlere göre alan kuramı bağlamında incelenmesi: inşaat sektöründe bir uygulama. *Electronic Journal Of Social Sciences*, 18(71).
- Koç, M. B. (2016). İnşaat sektöründe çalışanların güvenlik iklimi ile ilgili algıları (Master's thesis, Çankaya Üniversitesi).
- Lagerstrom, E., Magzamen, S., Kines, P., Brazile, W., Rosecrance, J. (2019). Determinants of Safety climate in the professional logging industry. *Safety*, 5(2)
- Özkan, Y., & Arpat, B. (2016). Kıdem, unvan ve ilk amir değişkenlerinin güvenlik kültürü üzerine etkisi: denizli ili-metal sektörü örneği. *TİDSAD*, 3(9), 115-141.
- Öztürk, K., & Aydın, A. K. Hemşirelerin hasta güvenliği kültürünü ve iş doyumunu etkileyen faktörler: karşılaştırmalı bir çalışma. *Kafkas Tıp Bilimleri Dergisi*, 11(3), 381-389.
- Palabıyık, A. (2018). Temizlik işçilerinin çalışma koşulları üzerine sosyolojik bir gözlem. *İçtimaiyat*, 2(2), 65-78.
- Sakallı, A. E., Temur, S., Badem, M., & Karataş, E. (2022). Güvenlik ikliminin güvenlik performansına olan etkisi: türkiye’deki çalışanlar arasında bir çalışma. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (33), 93-106.
- Silver, S.R. Boiano, J. M. (2019). Differences in safety climate perception by health care worker, work schedule, and workplace characteristics. *American Journal of Medical Quality*, 234(2), 165-175.

- Smith, T. D. (2018). An assessment of safety climate, job satisfaction and turnover intention relationships using a national sample of workers from the USA. *International Journal of Occupational Safety and Ergonomics*, 24(1), 27–34.
<https://doi.org/10.1080/10803548.2016.1268446>
- Soenderstrup-Andersen, H. H., Carlsen, Kathrine., Kines, Pete Bjoerner, J. B., & Roepstorff, Christian. (2011). Exploring the relationship between leadership style and safety climate in a large scale danish cross-sectional study. *Safety Science Monitor*, 15(1), 1-9.
- Şantaş, F., Şantaş, G., Özer, Ö., & Say Şahin, D. (2018). Sağlık çalışanlarının güvenlik iklimi algılarının belirlenmesine ilişkin bir kamu hastanesinde araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (30).
- Türen, U., Gökmen, Y., Tokmak, İ. Bekmez, M. (2014). Güvenlik iklimi ölçeği'nin geçerliliği ve güvenilirlik çalışması, *Süleyman Demirel Üniversitesi. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19(4), 171- 190.
- Tüzüner, V. L. ve Özaslan, B. Ö. (2011). Hastanelerde iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının değerlendirilmesine yönelik bir araştırma. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 40(2), 138-154
- Ünal, F. N, Kırılmaz, H. (2020). Sağlık çalışanlarının hasta güvenliği iklimi algılarına yönelik bir araştırma. *Türkiye Klinikleri J Med Ethics*, 28(1), 46-54
- Vinodkumar, M. N, Bhasi, M. (2009). Safety climate factors and its relationship with accidents and personal attributes in the chemical industry. *Safety Science*, 47(5), 659-67.
- Wu, T.C., Liu, C. W., Lu, M. C. (2007). Safety climate in university and college laboratories: Impact of organizational and individual factors. *Journal of Safety Research*, 38(1):91-102.

- Yavuz, N., & Doğan, A. (2020). İşyeri tehlike sınıflarına göre çalışanların güvenlik iklimi algılarının incelenmesi. *Journal of International Social Research*, 13(69).
- Yeşiltepe, A., & Beşer, A. (2021). Temizlik işçilerinin bel ağrıları ve etkili olan faktörlerin belirlenmesi. *Gevher Nesibe Journal Of Medical and Health Sciences*, 6(12), 73-80.
- Yeşiltepe, A., & Karadağ, G. (2019). Meslek hastalığının boyutları ve meslek hastalıklarından korunmada iş sağlığı hemşiresinin rolleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 12(4), 294-302.
- Yorulmaz, M., Büyük, N., & Birgün, S. (2016). Tersane işletmelerinde örgütsel güvenlik ikliminin incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(46), 303-317.
- Yörük Karakılıç, N., & Barın, N. (2019). Effects of management culture on security climate: an application in afyon marble sector. *The Journal Of Behavior At Work*, 4(2), 88-97.
- Zohar, D. (1980). Safety climate in industrial organizations: theoretical and applied implications. *Journal of Applied Psychology*. 65 (1), 96-102.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The concept of safety climate was first used by Zohar (1980), who defined the safety climate as the shared perception of the workplace environment within the organizational climate (Zohar, 1980). Many definitions have been made about the concept of safety climate, but the generally accepted definition is; It is expressed as the common perceptions of the employees about the objective risks in the work environment and the organization of this work and placing it in an organizational context (Andersen et al., 2011).

Although the applications related to occupational health and safety in the modern world are increasing, the occurrence of occupational accidents; It is an

indication that the measures are still insufficient. A culture should be created in legal and technical aspects, and awareness and awareness should be created. For this reason, measuring the safety performance of the employees in certain time periods in the workplaces will make it easier to see the compliance with the occupational health and safety criteria and to identify and solve the problems. In the measurement of safety performance without a specific measurement criterion; safety climate data has a key role (Ören and Öner, 2016). It is known by security experts that ensuring workplace safety and employees can work in a safe environment, fulfilling their duties with the awareness of occupational accident, injury and death risks and responsibilities. However, organizational managers have not been considered to understand the impact of the safety climate on the organization. Therefore, it is very important to investigate this effect (Smith, 2018; Gürsoy, 2020). There are limited studies on occupational health and safety, occupational accidents and safety climate of municipal field workers. In the qualitative research of Palabıyık (2018) with municipal cleaning workers; The focus is on themes such as the length of service, income status, family economic status, marital status and number of children, work experiences, and daily lives of the employees. In the study of Akgün, Social and Demiral (2010) investigating the effects of psychosocial factors on occupational accidents in cleaning workers; The probability of occupational accidents in cleaning workers was found to be high and workload was seen as a serious risk factor for work accidents in garbage collection workers (Akgün, Social and Demiral, 2010). In another study conducted with municipal employees, economic status, turning and lifting weights and lifting weights by bending were determined as risk factors for low back pain (Yeşiltepe and Beşer, 2021). This study was planned because the concept of safety climate is new in our country and has not been studied in municipal field workers. Purpose of the research; The aim is to determine the safety perceptions of field workers working in different units of the municipality and the factors affecting them. Establishment of safety perceptions and safety climate culture in the workplace environment and increasing awareness; It is thought that it will be useful in preventing work accidents that may occur in the environment.

Method

The safety climate is a situation that affects safe behaviors and safety attitudes in the workplace. This research was carried out to examine the safety perceptions of field workers working in different units of the Municipality and the factors affecting it. The sample of the descriptive study consisted of 123 municipal field workers in a province. The data of the research were collected between July 2020 and June 2021 by face-to-face interview technique using the

“Descriptive Information Form” and “Safety Climate Scale”. Student t -test, One Way ANOVA, and linear regression analysis were used to evaluate the data. Bonferroni analysis was performed from post-hoc tests.

Findings (Results)

When the comparison of the safety climate scale mean scores to the descriptive features of the municipal field workers is examined, there is a statistically significant difference between the education level and working style and the safety climate ($p<0.05$); There is no statistically significant difference between age, monthly income, working year, marital status, occupational health and safety training, and the unit of work and safety climate ($p>0.05$).

In this study; The average safety climate of day workers was found to be higher than shift workers. Moreover; The significant difference between the groups as a result of the Bonferroni analysis is due to the primary school-university education groups. According to this; The average safety climate of university graduates is higher than that of primary school graduates.

Conclusion and Discussion

In this study, it has been determined that the majority of the workers working in the field of the municipality are married, high school graduates, and the majority of the workers have more than 5 years of working experience and work in science services. The safety climate perceptions of the workers are moderate; It has been determined that high school graduates and day workers have higher perceptions of safety climate. In our country and in the globalizing world, although human labor and labor force have been replaced by machines, work accidents and occupational diseases are too high to be ignored. Business owners; creating a healthy workplace environment for workers/workers regarding occupational health and safety in preventing occupational accidents and occupational diseases; It should create a climate of safety for workers to acquire safe behaviors and safety attitudes of workers. In addition, employers; should be included in activities-trainings to increase the knowledge of workers on occupational health and safety. Periodic and regular in-service trainings should be given to the workers, and public service announcements should be created in order to raise awareness of the safety climate in the workers and to prevent work accidents and occupational diseases.